

DATOS IDENTIFICATIVOS

Dereito: Dereito constitucional II

Materia	Dereito: Dereito constitucional II			
Código	O03G081V01204			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	González-Ares Fernández, José Agustín			
Profesorado	González-Ares Fernández, José Agustín Mosquera Casero, Jose			
Correo-e	ares@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O alumnado deberá alcanzar unha visión comprensiva dos dereitos fundamentais e as liberdades públicas recollidas na Constitución española, dos procedementos que os protexen e dos medios institucionais e xurídicos para o seu salvaguarda, así como para a defensa da Constitución en xeral.			

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
CE32	CE40 - Coñecer os Dereitos fundamentais recoñecidos na Constitución española así como os sistemas de garantías deses dereitos e as normas aplicables
CE33	CE41 - Saber interpretar e aplicar as normas que regulan os dereitos fundamentais así como as súas garantías
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos dereitos fundamentais e as liberdades recoñecidas na Constitución española, dos procedementos que os garanten, así como dos medios institucionais e xurídicos para o seu salvaguarda.	CB2	CG1	CE32	CT1
	CB3	CG2	CE33	CT4
	CB5	CG3		CT5
		CG4		

Contidos

Tema

1. Dereitos fundamentais. Orixe e evolución	Os dereitos e liberdades fundamentais. Orixe dos dereitos fundamentais. Significado e evolución. Dereitos fundamentais e Estado Constitucional.
2. O sistema de dereitos fundamentais na Constitución española de 1978	Regulación na Constitución. Significado e valor. Artigo 10 CE. Concepto. Tipoloxía. Contido. Límites. Interpretación. Garantía.
3. O significado do Capítulo 1º do Título I da CE de 1978	Capítulo 1º do Título I da CE. Orzamentos previos exercicio pleno de dereitos. Minoría de idade. Espanóis e estranxeiros. Asilo e extradición.
4. Os dereitos da Sección 1ª do Capítulo 2º do Título I da CE de 1978	Igualdade. Dereitos da Sección 1ª do Capítulo 2º do Título I: Importancia. Carácter. Os distintos dereitos. As súas garantías.
5. Os dereitos da Sección 2ª do Capítulo 2º do Título I da CE de 1978	Importancia. Carácter. Os distintos dereitos. As súas garantías.
6. Os principios reitores da política social e económica	Natureza e significado. Tipoloxía. Alcance.
7. As garantías das liberdades e dos dereitos fundamentais	Sistema de garantías. Niveis de protección. Garantías obxectivas. Garantías subxectivas.
8. Xustiza constitucional: Caracteres e significados xerais da xustiza constitucional	Caracteres e significado xeral do control da constitucionalidade.
9. Xurisprudencia constitucional e interpretación da Constitución	Tribunal Constitucional e interpretación da Constitución. Especial referencia á interpretación constitucional dos dereitos fundamentais.
10. Suspensión dos dereitos fundamentais	Suspensión individual e suspensión xeral. O estado de excepción. Consideración constitucional e xurídica.
11. O Tribunal Constitucional: composición, competencias e procedementos	Composición Tribunal Constitucional. Competencias. Enumeración de procedementos.
12. Tribunal Constitucional, dereitos fundamentais, poderes do Estado e organización territorial	O Tribunal Constitucional e a protección dos dereitos fundamentais. Especial referencia ao recurso de amparo. O Tribunal Constitucional e a división de poderes. O Tribunal Constitucional e a organización territorial do Estado. Outros aspectos e funcións do Tribunal Constitucional.
13. Reforma constitucional	A reforma na Constitución de 1978. Funcións. Procedementos. Reforma e dereitos fundamentais.
14. Constitución. Dereito Constitucional e unidade económica. Unión Europea e Dereito internacional	Constitución. Dereito Constitucional, Unión Europea e unidade económica. DDFF e Convenios Internacionais de Dereitos Humanos. O CEDH e o TEDH. O TJUE e a CDFUE. Outros organismos internacionais protectores de dereitos humanos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	34	63	97
Estudo de casos	14.5	28.5	43
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

Autoavaliación	2	2	4
Traballo	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo.
Estudo de casos	Lectura e análise de documentos legais ou feito, un problema ou casos reais estudos con a fin de que o alumno o coñecemento completo, reflexións sobre o particular e interpretar e xerar hipóteses, segundo corresponda. O alumno desenvolverá exercicios ou proxectos de aula, baixo a dirección e supervisión do profesor. Pode ser conectado ao seu desenvolvemento con actividades estudantís autónomas. Poden incluír probas obxectivos de preguntas curtas ou de proba para comprobar que este tipo obxectivos ea / as alumnos saben valorar-se, e tamén presentacións e debates por parte dos alumnos ao profesor e / ou un grupo de alumnos dun contido de mensaxes materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto ... individualmente ou en grupos.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Estudo de casos	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en grupos pequenos, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho).
-----------------	--

Probas Descrición

Traballo	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas coa elaboración de traballos sobre temas das materia propostos polo profesorado.
----------	--

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Estudo de casos	Avaliarase a resolución de casos relacionados coa materia e as prácticas. Avaliaranse os diversos exercicios ou proxectos na aula baixa as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. Utilizaranse no seu caso para medir o grao de coñecemento das materias. Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos dereitos fundamentais e as liberdades recoñecidas na Constitución española, dos procedementos que os garanten, así como dos medios institucionais e xurídicos para o seu salvaguardia.	10	CB2 CB3	CE32 CE33	CT4 CT5	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Avaliación do resultado final de aprendizaxe mediante o desenvolvemento de pregunta/s sobre os contidos da materia. Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos dereitos fundamentais e as liberdades recoñecidas na Constitución española, dos procedementos que os garanten, así como dos medios institucionais e xurídicos para o seu salvaguardia.	70	CB5	CG1 CG2	CE32 CE33	CT1 CT4 CT5
Autoavaliación	Avaliación do resultado de aprendizaxe mediante o desenvolvemento de probas obxectivas, curtas ou tipo test, sobre os contidos da materia autocorrexidas polos seus compañeiros coa finalidade de ser capaces de desenvolver criterios para a súa avaliación. Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos dereitos fundamentais e as liberdades recoñecidas na Constitución española, dos procedementos que os garanten, así como dos medios institucionais e xurídicos para o seu salvaguardia.	10	CB5	CG1 CG3	CE32 CE33	CT1

Traballo	Avaliarase a presentación por escrito e defensa oral de traballos realizados sobre temas da materia propostos polo profesorado. Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos dereitos fundamentais e as liberdades recoñecidas na Constitución española, dos procedementos que os garanten, así como dos medios institucionais e xurídicos para o seu salvaguardia.	10	CB2 CB3 CB5	CG4 CE32 CE33 CT1 CT4 CT5
----------	---	----	-------------------	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

Segundo o artigo 13.2 d) do Real Decreto 1791/2010, do 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do estudante Universitario, os/as estudantes deberán "absterse da utilización ou cooperación en procedementos fraudulentos nas probas de avaliación nos traballos que se realicen ou en documentos oficiais da universidade".

En relación coa materia, sempre será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 na proba de desenvolvemento de resposta/s longa/s. PRIMEIRA CONVOCATORIA: Ao comezo do curso o/a alumno/a deberá manifestar a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua. Para ese efecto o/a alumno/a deberá facelo constar na ficha da asignatura nun determinado prazo. A avaliación continua supón un 30% sobre o total da cualificación final e o exame suporá o 70% restante. Leste consistirá nunha proba de desenvolvemento de pregunta/s sobre o contido da materia. Aqueles/as alumnos/as que, por circunstancias excepcionais persoais ou profesionais, non poidan participar de maneira presencial nalgunha/s da/s sesión/é prácticas no desenvolvemento do curso poderán, a xuízo do profesor, presentar un traballo acorde á/s práctica/s correspondentes. Aqueles alumnos que non sigan durante o curso o sistema de avaliación continua ou que non o superaron terán dereito a un exame final que implicará por unha banda o desenvolvemento por escrito de pregunta/s longa/s do programa e suporá o 70% de cualificación final (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10) así como a realización dun suposto práctico que suporá o 30% da cualificación restante, nos que se evaluarán as mesmas competencias que no sistema de avaliación para asistentes e aplicaranse, igualmente, os mesmos resultados de aprendizaxe que no sistema de avaliación para asistentes.

NA SEGUNDA CONVOCATORIA: a) Aos alumnos que superando a avaliación continua non alcanzasen un cinco no exame de preguntas de desenvolvemento na primeira convocatoria conservaráselles a nota desta e realizaráselles un exame similar ao da primeira convocatoria. b) Os alumnos que non sigan no desenvolvemento do curso a avaliación continua ou que non a superaron terán dereito a un exame final que constará de dous partes: unha teórica de preguntas de desenvolvemento sobre o contido do programa que suporá o 70% da nota (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10) e unha pregunta práctica que suporá o 30 % restante, nos que se evaluarán as mesmas competencias que no sistema de avaliación para asistentes e aplicaranse, igualmente, os mesmos resultados de aprendizaxe que no sistema de avaliación para asistentes.

NOTA: En caso de superar a avaliación continua pero non aprobar a materia, conservarase se se comunica ao profesor a nota de avaliación continua para o seguinte curso.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA: A avaliación constará de pregunta/s de resposta longa e o desenvolvemento dun caso práctico. A/s pregunta/s de resposta longa valerán un 70% da nota final (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10); o desenvolvemento dun caso práctico valerá o 30% da nota final. Se evaluarán as mesmas competencias que no sistema de avaliación para asistentes e aplicaranse, igualmente, os mesmos resultados de aprendizaxe que no sistema de avaliación para asistentes.

No exame de Fin de Carreira non se terá en conta a nota de avaliación continua que o alumnado, no seu caso, obtivese no curso académico anterior.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2021-2022.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

GONZÁLEZ-ARES, J. A., **Leyes constitucionales españolas (1808-1978)**, 2ª ed.,

LÓPEZ GUERRA, L. y otros, **Derecho Constitucional. Vol. I. El ordenamiento constitucional. Derechos y deberes de los ciudadanos**, 11ª ed.,

VILLANUEVA TURNES, A. (coord.), **Derechos fundamentales: aspectos básicos y actuales**,

Bibliografía Complementaria

AGUDO ZAMORA, M. y otros, **Manual de Derecho Constitucional**, 9ª ed.,

BALAGUER CALLEJÓN, F. y otros, **Manual de Derecho Constitucional. Vol. II. Derechos y libertades fundamentales**, 13ª ed.,

DE VEGA, P., **La reforma constitucional y el problema del poder constituyente**,

DÍEZ-PICAZO GIMÉNEZ, L. M., **Sistemas de derechos fundamentales**, 4ª ed.,

GIMENO SENDRA, V. y otros, **Los derechos fundamentales y su protección jurisdiccional**, 3ª ed., 2018

GONZÁLEZ-ARES, J. A., **Las Constituciones de la España contemporánea. Del Estatuto de Bayona a las Leyes Fundamentales del franquismo**,

LÓPEZ GARRIDO, D., **Lecciones de Derecho Constitucional de España y de la Unión Europea Volumen II. Los Derechos Fundamentales**, 2020

PÉREZ ROYO, J., **Curso de Derecho Constitucional**, 16ª ed.,

RODRÍGUEZ ZAPATA, J., **Teoría y práctica del Derecho Constitucional español**, 4ª ed.,

Revistas, **Revista de Derecho Político**, **Revista de Estudios Políticos**, **Revista Española de Derecho Constitucional**, **Teoría y Realidad Constitucional**,

Bases de datos: **Aranzadi**, **Eur-Lex**, **Iber-Lex**, **Tirant on line**, **Calex**,

Páxinas web: **www.cepc.es**, **www.boe.es**, **www.congreso.es**, **www.senado.es**, **www.poderjudicial.es**, **www.tribunalconstitucional.es**, **www.defensordelpueblo.es**, **www.xunta.es**, **www.aelpa.org**,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito administrativo I/O03G081V01401

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Historia: Historia do dereito/O03G081V01205

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito: Dereito constitucional I/O03G081V01103

Dereito: Dereito romano/O03G081V01104

Dereito: Teoría do dereito/O03G081V01102

Plan de Continxencias

Descrición

MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS

Metodoloxías docentes que se manteñen:

1.- Lección maxistral

Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo.

2.- Estudo de casos

Lectura e análise de documentos xurídicos ou un feito, problema ou casos prácticos reais coa finalidade de que o alumno complete coñecementos, reflexións sobre o particular e interprete e xere as hipóteses que considere oportunas. O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. Poderanse incluír probas tipo test para comprobar estes obxectivos.

Metodoloxías docentes que se modifican:

Tanto as leccións maxistras como os Estudos de caso adaptaranse a situación de non presencialidade utilizando as ferramentas de teledocencia proporcionadas pola Universidade de Vigo.

Para iso poderán utilizarse as aulas virtuais proporcionadas pola Universidade de Vigo e as ferramentas de intercambio existentes en FAITIC.

Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías):

A través do campus remoto no despacho virtual asignado ao profesor, nos horarios previstos, e proporcionado a clave de acceso aos/as alumnos/as. Excepcionalmente a través do correo electrónico ou outro método, videoconferencias, etc.

Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe:

Á parte dos temas, resumos e documentos complementarios dos mesmos que se subirán a FAITIC e os títulos facilitados na guía docente, comunicaranse outros recursos idóneos que proporcione a Universidade de Vigo como o acceso a distintas publicacións que a Universidade proporcione e ás que se poida acceder de feito sen custo cuxas instrucións para o seu acceso facilitaranse no seu momento a través de FAITIC.

En principio recoméndanse os seguintes manuais ou manuais:

-

<https://editorial.tirant.com/é/libro/compendio-de-derechoconstitucional-espanol-3-edicion-2018-agustin-ruiz-robledo9788491696766>

-<https://editorial.tirant.com/é/libro/leccións-de-dereito-constitucionalde-espana-e-de-a-union-europea-volume-i-diego-lopez-garrido9788491697657>

-López Guerra, L.; Espín, E.; e outros: Dereito Constitucional Vol. II: Os poderes do Estado. A organización territorial do Estado, 11ª ed., 2018

-<https://www.casadellibro.com/libro-dereito-constitucional-volume-i-11-edicion-2018/9788491907329/7363670>

-<https://www.dykinson.com/libros/comentario-a-a-constitucion-espanola-libro-homenaxe-a-luis-lopez-guerra/9788491905073>

Reforzase a información sobre enlaces para a aprendizaxe e outros documentos.

ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN

Probas xa realizadas:

Sen modificacións.

Probas pendentes que se manteñen:

As probas serán as mesmas e manterase a mesma porcentaxe sobre a nota final.

Cambio da modalidade: proba tipo test sobre o contido do programa.

Sempre será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 na proba tipo test.

Avaliación continua: modalidade das probas sen modificacións salvo circunstancias excepcionais.

Si unha parte da avaliación continua fíxose presencial e outra parte virtual, a porcentaxe do 30 % ponderaríase en función da nota das presenciais e das non presenciais.

Probas que se modifican:

Primeira convocatoria:

O exame teórico consistirá nunha proba de preguntas sobre o contido da materia tipo test, realizada a través das plataformas que a Universidade de Vigo habilite ao efecto.

Segunda convocatoria:

De producirse na mesma situación que a primeira convocatoria aplicaranse as mesmas modalidades de probas e porcentaxes e mínimo esixido na primeira convocatoria tanto para o exame teórico como para a avaliación continua cuxa nota se conservará.

No caso de cambio das circunstancias, que permitan a súa realización presencial, o exame realizarase conforme ao previsto para todos os efectos na guía docente normal.

Convocatoria fin de carreira:

A avaliación consistirá nunha proba de preguntas sobre o contido da materia tipo test, realizada a través das plataformas que a Universidade de Vigo habilite ao efecto (70 % da nota final) e dun desenvolvemento dun caso práctico (30% da nota final).

Alumnado que non se acolleu ou que non superou a avaliación continua:

Primeira e segunda convocatoria:

Quen non sigan durante cúrsoo o sistema de avaliación continua, ou que non o superasen, terán dereito a un exame final, igual e coas mesmas normas que o feito polos seus compañeiros, xa sexa na primeira ou segunda convocatoria.

Información adicional:

Quen teña problemas para conectarse virtualmente a través das plataformas virtuais que estableza a Universidade de Vigo deberán comunicalo ao profesorado canto antes, remitindo un correo electrónico con todos os seus datos para cursalo ao servizo correspondente da Universidade para que lle dean unha solución.
